

نقش تلگرام در شکل‌گیری روابط اجتماعی نوجوانان دبیرستانی منطقه ۱ و ۱۸ تهران

مژده ابراهیمی^۱ / نسیم مجیدی قهرودی^۲ / علی جعفری^۳

تاریخ پذیرش نهایی: بهمن ۹۵

تاریخ دریافت مقاله: دی ۹۵

چکیده

هدف پژوهش حاضر نقش و تاثیر تلگرام در روابط اجتماعی نوجوانان دبیرستانی مناطق ۱ و ۱۸ شهر تهران بود که روش پژوهش آن پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری شامل دختران دبیرستانی دو مدرسه تقوی‌نیا و فرهیختگان منطقه یک و هجده شهر تهران می‌باشد که تعداد آنها ۱۵۰ نفر و دامنه سنی این نمونه آماری (بین ۱۳ تا ۱۶ سال) بود که بیشترین گروه سنی به رده سنی ۱۵ سال تعلق داشت و این رده سنی بطور دسترس انتخاب شدند، هم‌چنین ابزارهای گردآوری اطلاعات پرسشنامه بود. در بخش آمار توصیفی فراوانی، شاخص‌های گرایش به مرکز و پراکندگی ویژگی‌های متغیرهای مورد مطالعه در قالب جدول توصیفی ارائه شده بود، سپس به بررسی پیش فرض‌های آزمون‌های پارامتریک پرداخته شد. لذا به نتایج آزمون کولموگروف، اسمیرنف، شاپیرو و ویلک میتنی بر نرمال بودن توزیع نمرات نمونه و نتایج آزمون لوین میتنی بر تساوی واریانس‌ها در مورد متغیر وابسته پرداخته شد. در نهایت برای مقایسه میزان استفاده و شکل‌گیری روابط اجتماعی در تلگرام بین دو گروه نوجوانان منطقه یک و هجده از تحلیل واریانس استفاده شده بود. هم‌چنین روش نمونه‌گیری این پژوهش نمونه‌گیری تصادفی طبقه ای بود و در نهایت نتایج نشان داد که بین گروه نوجوانان دبیرستانی منطقه یک و هجده در تاثیر تلگرام در روابط اجتماعی آنها تفاوت‌های حائزی وجود دارد و در آخر می‌توان گفت نقش تلگرام در روابط اجتماعی نوجوانان این دو دبیرستان تفاوت بسیاری وجود دارد.

واژگان کلیدی: تلگرام، روابط اجتماعی، نوجوانان دبیرستانی

۱- کارشناس ارشد رشته علوم ارتباطات اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران.
۲- استادیار گروه علوم ارتباطات، دانشگاه آزاد واحد تهران مرکزی، تهران، ایران، (نویسنده مسئول)، پست الکترونیک: nassim_majadi2002@yahoo.com
۳- استادیار گروه علوم ارتباطات، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، اردبیل، ایران.

مقدمه

تلگرام نسل جدیدی از فضای اجتماعی است، با این که عمر زیادی ندارد، اما توانسته به خوبی در زندگی مردم جا باز کند. مردم بسیاری از جمله نوجوانان در تلگرام کنار هم آمده‌اند و از فاصله‌های بسیار دور در دنیای واقعی از طریق تلگرام با هم ارتباط برقرار می‌کنند، به همین جهت تاثیر تلگرام در روابط اجتماعی نوجوانان دبیرستانی را نمی‌توان نادیده گرفت. شاید هیچ پدیده دیگری در طول سال‌های اخیر به اندازه تلگرام در جهان رشد نداشته باشد. به راستی رفتارها و دیدگاه‌های نسل امروز برای بسیاری از مردم غیرقابل درک است. جوانان و نوجوانان امروز، چیزهایی را می‌پسندند که با سلیقه نسل‌های پیش تفاوت‌های فاحش دارد. آرمان‌های آن‌ها بسیار متفاوت از ایده‌آل‌های بزرگترها است، سطح اطلاعات و دانش و خصوصیات اخلاقی، رفتارهای اجتماعی، علایق و نوع تفکر این نسل، متفاوت از نسل‌های پیشین می‌باشد که او را در موقعیت ممتازی قرار داده است.

برنامه تلگرام بر ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی نوجوانان، در سطح کشورها و حتی بین الملل تاثیرگذار است. به همین دلیل در حال گسترش است و در آینده، نقش به مراتب بیشتر و مهم‌تری را در زندگی و روابط اجتماعی نوجوانان ایفا خواهد کرد.

بیان مسئله

دوره نوجوانی یکی از مهم‌ترین و بحرانی‌ترین زمان زندگی هر فرد محسوب می‌شود. نوجوان از دوره کودکی گذشته و وارد مرحله نوینی از زندگی می‌شود. ورود به دوره نوجوانی فرد را با مسایل و مشکلات فراوانی مواجه می‌کند. نوجوانی و جوانی: از سنین نوجوانی و جوانی تقسیم‌بندی‌های متفاوتی ارائه شده است. عده‌ای سن ۱۵-۱۲ را دوره نوجوانی و گروهی دیگر ۱۶-۱۳ دانسته‌اند.

ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان: نوجوانی دوره ای از زندگی محسوب می‌شود که حد فاصل کودکی و بزرگسالی است. انتقال از کودکی به بزرگسالی امری

تدریجی و همواره با پیچیدگی و دشواری است. دوره نوجوانی یکی از قابل توجه‌ترین دوران زندگی هر فرد محسوب می‌شود که حفاصل کودکی و بزرگسالی است. نوجوان از مرز کودکی گذشته و وارد مرحله نوینی از زندگی خود شده است. بررسی و توجه به مشکلات، مستلزم بررسی همه جانبه نسلی است که در حال تحول و دگرگونی عمیق شخصی است که برای سازگاری و مطرح شدن در محیط اجتماعی از هیچ کوششی دریغ نمی‌کند. این دوره همانند پلی است که فرد باید طی نماید تا بتواند جایگاه خود را به عنوان یک فرد رشد یافته، خلاق، مستقل، مسئول و مولد در جامعه پیدا کند.

مسائل و مشکلاتی که نوجوانان با آن مواجه هستند را می‌توان به پنج دسته کلی تقسیم‌بندی کرد:

۱- اختلال در تصویر بدنی

۲- بحران خودشناسی

۳- مسائل و مشکلات جنسی

۴- مشکلات اجتماعی شدن

۵- بیماری‌های روحی و روانی. (احمدی، ۱۳۶۸)

فناوری و انقلاب اینترنتی و رایانه‌ای از جمله تلگرام در چند سال اخیر تغییرات وسیع و سریع در جنبه‌های مختلف زندگی پدید آورده است، این نرم‌افزار به عنوان ابزار توانمندسازی موجب شده است که یک فرصت استثنایی تاریخی برای جبران عقب ماندگی‌های عصر صنعت و یک جهش در ورود به عصر فراصنعتی برای کشورهای در حال توسعه نظیر ایران فراهم شود. استفاده از این فرصت برای شکوفایی استعدادها و نسل نوجوان نیاز فوری به عزم ملی و تنظیم برنامه جامعه دارد. تلگرام از جهت اجتماعی نیز افراد را از یکدیگر دور نموده است و افراد به جای این که به دیدار همدیگر بروند از طریق چت با هم ملاقات می‌نمایند که این خود باعث از هم گسیختگی اجتماعی در بین افراد یک جامعه می‌شود.

معضلات شبکه‌های اجتماعی از جمله تلگرام:

۱- مشغول شدن فکر افراد به مسائلی که آنها را از شکوفایی بازمی‌دارد، زیرا ذهن فعال بزرگترین سرمایه

وابستگی‌های خانوادگی است که انگیزه انسجام بخشی اجتماعی نامیده می‌شود. از آنجا که روابط گروهی در سنین نوجوانی از اهمیت خاصی برخوردار بوده و همسالان اوقاتی از شبانه روز را در تلگرام می‌گذرانند، در ایجاد الگوی رفتاری یکدیگر نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کنند. یکی از دلایل عضویت در تلگرام، حس تعقل به یک گروه بودن در میان آنان و عضو آنها تلقی شدن است. در سایه تعاملات شبکه‌ای به رغم فاصله فیزیکی، نزدیکی عاطفی احساس می‌شود. (شهابی، ۱۳۹۱)

اهداف پژوهش

- ۱- بررسی میزان استفاده از تلگرام در نوجوانان دبیرستانی منطقه ۱ و ۱۸ تهران
- ۲- شناخت نقش تلگرام در شکل‌گیری روابط اجتماعی نوجوانان دبیرستانی منطقه ۱ و ۱۸ تهران

فرضیه‌های پژوهش

- ۱- بین میزان استفاده از تلگرام و شکل‌گیری روابط اجتماعی میان نوجوانان منطقه ۱ و ۱۸ تهران تفاوت معناداری وجود دارد.
- ۲- بین طرز استفاده از تلگرام و شکل‌گیری روابط اجتماعی میان نوجوانان این دو منطقه تفاوت معناداری وجود دارد.
- ۳- بین استفاده بلند مدت از تلگرام و روابط اجتماعی میان نوجوانان منطقه ۱ و ۱۸ تهران تفاوت معناداری وجود دارد.

تعریف مفاهیم پژوهش

این پژوهش هم‌چنان که از عنوانش پیدا است شامل دو مفهوم تلگرام و روابط اجتماعی است:

تلگرام: نرم‌افزار پیام‌رسانی تلگرام شبیه دیگر نرم‌افزارهای وایبر، واتساپ، لاین و... است که اخیراً به دلیل امنیت بالای خود توجهات بسیاری را جلب کرده است و با تمرکز بر روی موضوعات سادگی، سرعت و

برای جامعه امروزی است، وقتی ذهن به عوامل مبتدل مشغول شود و دیگر جایی برای خلاقیت و سازندگی باقی نمی‌ماند و فکر آنها را معطوف به عواملی می‌کند که جز گمراهی سودی ندارد و می‌تواند به یک فاجعه بزرگ تبدیل شود.

۲- درگیری احساسی در شبکه‌های اجتماعی از جمله تلگرام؛ یکی از مهم‌ترین مسائلی که اکنون با آن مواجه هستیم و بسیاری از نوجوانان درگیر آن هستند، عشق اینترنتی و رابطه‌های جنس مخالف در آن است و متأسفانه به معضلی بزرگ تبدیل شده است.

اریکسون معتقد است که نوجوانان در دوره بلوغ هویت شخصی خود را از طریق کشف و جست و جو بنا می‌کنند. بلوغ مرحله‌ای بحرانی است که نوجوانان به دنبال کشف ارزش‌ها و درونی کردن می‌باشند و اینترنت، شبکه‌های اجتماعی مثل تلگرام با حجم نامحدود اطلاعات و ابزارهای سریع ارتباطی، نوجوانان را با ابزارهای دیگر ایجاد هویت از طریق جست و جو روبرو می‌کند.

راهکارهایی که برای جلوگیری از این مشکلات وجود دارد، عبارت است از:

- ۱- فرهنگ‌سازی
- ۲- خانواده
- ۳- حضور بسیج در دولت الکترونیک. (احمدی، سال ۱۳۸۰)

اهمیت پژوهش

روابط اجتماعی یک واژه فراگیر بوده و شامل سیاست اجتماعی و مدیریت اجتماعی است که هر دو با زمینه‌های علوم سیاسی و علوم اقتصادی ارتباط نزدیکی دارند. روابط اجتماعی بر روی روش‌های اجتماعی که با استفاده از نمونه‌های تاریخی و نتایج ثبت شده شکل می‌گیرد، متمرکز است. روابط اجتماعی را می‌توان به صورت مدیریت مفید، روابط عمومی و فرهنگی تعریف کرد.

از مهم‌ترین اهداف کاربران برای پیوستن به شبکه‌های اجتماعی مثل تلگرام پیگیری روابط دوستی، فامیلی و

احتمالی و بهره برداری از آثار مثبت این شبکه‌ها ارائه می‌گردد:

۱- ایجاد و راه اندازی شبکه‌های اجتماعی سالم و مفید برای مبارزه با شبکه‌های اجتماعی مخرب

۲- آموزش و فرهنگ سازی

۳- نظارت کارشناسانه و مستمر بر فضای جوامع مجازی و برنامه ریزی برای آینده (آذریخس، ۱۳۸۸)

یکی دیگر از پیشینه پژوهشی که در رابطه با این موضوع انجام گرفته است، تحقیق یونس عیدیان، با موضوع اثرات شبکه‌های اجتماعی است، در این مطالعه شبکه‌های اجتماعی خصوصا با تکیه بر جنبه‌های روانی - اجتماعی، از اهمیت زیادی برخوردار است. هدف از این تحقیق، بررسی تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر روی افراد بوده است. طبق این مطالعه نشان داده شد که اثرات منفی شبکه‌های اجتماعی بر روی افراد بیشتر از اثرات مثبت آن می‌باشد؛ همچنین عامل سرگرمی و پرکردن اوقات فراغت، مهم ترین علت استفاده از شبکه‌های اجتماعی بوده است. (شهابی، ۱۳۹۱)

مروراید اسلامی، پژوهشی را در مورد بررسی شبکه‌های اجتماعی و تاثیرات آن‌ها بر ابعاد مختلف زندگی انجام داده است که پژوهش‌گر بیان می‌کند؛ شبکه‌های اجتماعی مجازی نسل جدیدی از فضای روابط اجتماعی هستند، با این که عمر زیادی ندارند، توانسته‌اند به خوبی در زندگی مردم جا باز کنند. مردم بسیاری در سنین مختلف و از گروه‌های اجتماعی متفاوت در شبکه‌های اجتماعی مجازی کنار هم آمده‌اند و از فاصله‌های بسیار دور در دنیای واقعی، از طریق شبکه‌های اجتماعی با هم ارتباط برقرار می‌کنند. شبکه‌های اجتماعی نقش پررنگی در دنیای امروز دارند و نمی‌توان آنها را نادیده گرفت. این سایت‌ها بر ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی افراد در سطح کشورها و حتی بین‌الملل تاثیر گذارند، به همین دلیل، در حال گسترش هستند و در آینده نزدیک این نقش بیشتر خواهد شد.

اسماعیل سعدی‌پور، پژوهشی را در مورد آثار فناوری‌های نوین بر شبکه‌های اجتماعی با تاکید بر

امنیت بالا طراحی گردیده است. این نرم افزار توسط دو نفر طراحی شده است. نیکولا و پاول دورو که بنیان‌گذاران شبکه‌های اجتماعی بزرگ روسی با نام VK هستند، البته هر چند طراحان این ابزار روسی هستند، اما در FAQ وب سایت خود تشریح کرده‌اند؛ این نرم‌افزار در برلین است و به کشور خاصی وابسته نیست.

روابط اجتماعی: در تعریف لغوی رابطه آمده است؛ هر نوع وابستگی و ارتباط که میان دو یا چند چیز وجود دارد، همچنین تاثیر و نفودی که یک چیز در دیگری داشته باشد را رابطه می‌گویند. (شعاری نژاد، ۱۳۷۵)

از نظر وبر مهم‌ترین شکل رفتار اجتماعی، همان رفتار دو جانبه اجتماعی است که رابطه اجتماعی نامیده می‌شود و به عقیده وی بررسی آن مضمون (ارتباط اجتماعی) که در برخی کتب به رابطه اجتماعی ترجمه شده است، اصطلاحی است کلی که از آن برای بیان تمامی اشکال روابط اجتماعی با مشارکت آگاهانه افراد یا گروه‌ها استفاده می‌شود و وسایل ارتباط اجتماعی، علامات، حرکات، نمادها، سخن و صور مربوط به زبان و هربیان معنی دار را در بر می‌گیرد. (ساروخانی، ۱۳۷۰)

پیشینه پژوهش

یکی از مهم‌ترین تحقیقاتی که در زمینه آثار شبکه‌های اجتماعی انجام گرفته است، پژوهشی است که شاپور جهانجونیبا با عنوان بررسی آثار مثبت و منفی شبکه‌های اجتماعی در رفتار اجتماعی نوجوانان و جوانان، در ایران انجام داده است. پژوهش‌گر معتقد است که در کنار همه آثار مثبت شبکه‌های اجتماعی مجازی، تصویر برخی از پیامدهای منفی آنها و چالش‌هایی که ایجاد نموده‌اند، امری بدیهی است. آنچه مسلم است این که به جای برخورد سلبی با این پدیده نوین، بررسی و ریشه یابی مشکلات و پیامدهای منفی ناشی از آن درپیش گرفتن راه‌های اصلاحی، قطعا نتایج بهتری را در بر خواهد داشت. در پایان، چند پیشنهاد کلی جهت مصون ماندن کاربران شبکه‌های اجتماعی از آسیب‌های

اجتماعی آنلاین پدیده‌های جدید مهمی در الگوهای ارتباطی و تعاملی انسان محسوب شده و بر شیوه ارتباط افراد با یکدیگر تاثیر شگرفی اعمال می‌کنند. در این تحقیق، تصمیم برای استفاده از یک شبکه اجتماعی آنلاین به صورت کنش اجتماعی، مفهوم سازی و تاثیر نسبی سه فرآیند نفوذ و تاثیر اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است. تحقیقات نشان می‌دهد که قصد جمعی برای استفاده از سایت شبکه اجتماعی بر طبق هنجار ذهنی تعیین می‌گردد.

محققان دانشگاه گلاسکو طی پژوهشی به بررسی استفاده حدود ۵۰۰ نوجوان ۱۱ تا ۱۷ ساله از شبکه‌های اجتماعی در طول شبانه‌روز پرداختند؛ آن‌ها سپس میزان کیفیت خواب، اعتماد به نفس، پرخاشگری و افسردگی در این نوجوانان را ارزیابی کردند. آنها در این پژوهش دریافتند که استفاده از شبکه‌های اجتماعی به هر میزان که باشد، کاهش کیفیت خواب، کاهش میزان اعتماد به نفس و افزایش میزان پرخاشگری و افسردگی را به دنبال دارد. در این میان نوجوانانی که در طول شب از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند از کیفیت خواب پایین‌تری نسبت به بقیه برخوردار بودند. دوران نوجوانی دورانی است که نوجوان مستعد پرخاشگری و افسردگی می‌شود و کاهش کیفیت خواب در این افراد این حالات را در نوجوان تشدید می‌کند.

پیش از این نیز محققان اثبات کرده بودند که استفاده بی‌رویه از شبکه‌های اجتماعی با اسکیزوفرنی و کاهش سلامت مغز ارتباط مستقیمی دارد. محققان پیشنهاد می‌کنند که خانواده‌ها زمان استفاده نوجوانان را از شبکه‌های اجتماعی محدود و قانونمند کنند. آن‌ها باید دستگاه‌هایی مانند موبایل و کامپیوتر را خاموش کنند تا نوجوانان دسترسی به ایمیل و پیام‌های خود نداشته باشند؛ به عقیده محققان اجرای این پیشنهادها گامی مهم در بازیابی روحی و مغزی نوجوانان است.

روش پژوهش

این پژوهش یک پژوهش کمی است. بنابراین، این روش دقیقاً همان روشی است که مناسب این پژوهش

نوجوانان انجام داده است. هدف از این مقاله بررسی آثار فناوری اطلاعات و ارتباطات بر ساختار شبکه‌های اجتماعی است. در این مقاله سه سؤال اصلی بررسی شده است. اول، ترکیب پیوندهای اجتماعی نوجوانان تا چه حد روبه ناهمگن شدن می‌رود، و این تغییر تا چه حد با عوامل اجتماعی و فناورانه ارتباط دارد؟ دوم، آیا این تغییر قدرت بر پیوندهای اجتماعی نوجوانان تاثیر دارد؟ سوم، اثر فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی (فناوری اطلاعات و ارتباطات) بر سرمایه اجتماعی چیست؟ به ویژه آیا فناوری اطلاعات و ارتباطات از پیوند دادن یا پل زدن بر سرمایه اجتماعی حمایت می‌کند؟ روش تحقیق این مقاله اسنادی و با مراجعه به پژوهش‌های انجام شده در کشورهای مختلف جهان است. همچنین، در ادامه اثر تراکم شبکه و استفاده از اینترنت بر کیفیت روابط اجتماعی بین نوجوانان هم عصر، و اثر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر توانایی آنها در بازسازی شبکه‌های اجتماعی و الگوهای روابطشان بررسی شده است. نتیجه‌گیری آن که با بزرگ‌تر شدن اندازه شبکه کاربران اینترنت، مطالعات آینده باید با استفاده از مطالعات جامع درباره فناوری اطلاعات و ارتباطات بررسی کنند که سرمایه اجتماعی با کیفیت روابط چه ارتباطی دارد، به ویژه، گرایش‌های فعلی به فناوری و سواد جدید نسل شبکه چه اثری بر کیفیت روابط نوجوانان می‌گذارد.

در مقاله انگلیسی، استفاده و تاثیر شبکه‌های اجتماعی در نوجوانان بررسی شده است، در پژوهش حاضر، به تاثیر شبکه‌های اجتماعی در نوجوانان می‌پردازیم. در طی تحقیقات، مفاهیم برجسته ای به دست آمده که تفاوت را در بین نوجوانان در استفاده از شبکه‌های اجتماعی نشان می‌دهد. این مطالعه در سه مدرسه از آراگون (اسپانیا) انجام شده است. تفاوت قابل توجه از نظر سن و جنس بوده و آنها را به بررسی تاثیر شبکه‌های اجتماعی، درک و اعتقادات در نوجوانان پرداختند.

مقاله انگلیسی دیگری، مدل نظری کنش اجتماعی در شبکه‌های اجتماعی آنلاین را مورد بررسی قرار داده است. در اینجا پژوهشگر عنوان می‌کند که شبکه‌های

نتیجه‌گیری‌هایی معتبر و دقیق به دست آورد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، در مرحله اول همه اطلاعات پرسشنامه بصورت کدهای عددی وارد SPSS و در آنجا دو نوع عملیات توصیفی و تحلیل آماری روی آنها انجام شد. در بخش یافته‌های توصیفی، جداول و نمودارهای فراوانی ارائه و در بخش یافته‌های تحلیلی، فرضیه‌های دو متغیره تحقیق بررسی شد.

آزمون فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول: بین مدت عضویت در تلگرام و میزان استفاده از آن در دو گروه نوجوانان منطقه یک و هجده شهر تهران تفاوت وجود دارد.

با توجه به نتایج جدول شماره ۱، بین دو گروه نوجوانان منطقه یک و هجده شهر تهران در مولفه‌های مدت زمان عضویت در تلگرام و میزان ساعات استفاده از آن در سطح خطای ۰/۰۵ تفاوت معنادار وجود ندارد. (جدول ۱)

فرضیه دوم: بین عوامل تاثیرگذار بر عضویت در تلگرام (فعالیت در عرضه اجتماع، رفع نیازهای روحی، دسترسی به اخبار و پیدا کردن هویت جدید) در دو گروه نوجوانان منطقه یک و هجده شهر تهران تفاوت وجود دارد.

با توجه به نتایج جدول شماره ۲، بین دو گروه نوجوانان منطقه یک و هجده شه تهران در مولفه‌های فعالیت در عرصه اجتماع، رفع نیازهای روحی و پیدا کردن هویت جدید در سطح خطای ۰/۰۵ تفاوت معنادار وجود دارد. این در حالی بود که در مولفه دسترسی به اخبار جدید بین دو گروه تفاوت معنادار مشاهده نگردید. (جدول ۲)

فرضیه سوم: بین شکل‌گیری روابط اجتماعی در تلگرام در دو گروه نوجوانان منطقه یک و هجده شهر تهران تفاوت وجود دارد.

با توجه به نتایج جدول شماره ۳، بین دو گروه نوجوانان منطقه یک و هجده شهر تهران در مولفه شکل‌گیری روابط اجتماعی در تلگرام در سطح خطای ۰/۰۵ تفاوت معنادار وجود دارد. (جدول ۳)

می‌باشد و انتخاب روش پیمایش، به دلیل ماهیت و موضوع پژوهش است که به بررسی نقش تلگرام در شکل‌گیری روابط اجتماعی نوجوانان منطقه ۱ و ۱۸ شهر تهران می‌پردازد.

جامعه آماری این پژوهش دختران دبیرستانی تقوی نیا (منطقه ۱) و دختران دبیرستانی فرهیختگان (منطقه ۱۸) می‌باشد. تعداد کل جامعه آماری، دختران این ۲ دبیرستان هستند و بر اساس آماری که کارشناس آمار اداره آموزش و پرورش کل تهران جهت این پژوهش اعلام نمود، هر مدرسه حدود ۱۵۰ نفر می‌باشد و باید از طریق نمونه‌گیری، حجم کمتری از افراد را مشخص کنیم تا بتوانیم رفتار و نگرش همه آن‌ها را بررسی کنیم و در انتها نتایج را به کل جامعه آماری خود تعمیم دهیم. روش نمونه‌گیری در این پژوهش برای نوجوانان دبیرستانی، نمونه‌گیری تصادفی طبقه ای است. این روش وقتی به کار می‌رود که فهرست کامل افراد جامعه در دسترس نباشد. در روش نمونه‌گیری طبقه ای افراد جامعه آماری را بسته به خصوصیتی که آنها را از یکدیگر متمایز می‌سازد به طبقات مختلف تقسیم می‌کنیم، سپس به تعداد مورد نیاز و متناسب با جمعیت هر یک از طبقات افراد نمونه را انتخاب می‌کنیم. انتخاب افراد می‌تواند هم به روش تصادفی باشد و هم روش تصادفی سیستماتیک. مزیت بزرگ این نمونه‌گیری بر نمونه‌گیری‌های تصادفی ساده در این است که نسبت طبقات در بین افراد نمونه با نسبت طبقات در جامعه تطابق دارد و شرایط یکسان بودن شانس انتخاب برای کل افراد جامعه تحقق پیدا می‌کند. برای نمونه‌گیری طبقه‌ای از دانش‌آموزان، ۲ دبیرستان دخترانه در مناطق ۱ و ۱۸ شهر تهران انتخاب شد، سپس از هر دبیرستان ۱۵۰ نفر بصورت تصادفی انتخاب کردیم. در این پژوهش، ما نیز از ابزار پرسشنامه برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز خود استفاده می‌کنیم. برای بررسی نتایج حاصل از پرسشنامه و تجزیه و تحلیل داده‌ها با توجه به ماهیت آنها روش‌های مختلفی وجود دارد که محقق باید به کاربرد آنها توجه کند تا در نهایت بتواند استنتاج‌ها و

بحث و نتیجه‌گیری

این تحقیق با عنوان «نقش تلگرام در شکل‌گیری روابط اجتماعی نوجوانان دبیرستانی مناطق ۱ و ۱۸ شهر تهران» طی ۶ ماه انجام شد. در واقع دغدغه ذهنی پژوهشگر پس از شش ماه فعالیت مشخص شد که تلگرام در روابط اجتماعی نوجوانان ۲ دبیرستان مناطق یک و هجده نقش بسزایی دارد ولی شدت آن در این دو منطقه متفاوت است و به همین خاطر این موضوع در این دو منطقه مقایسه شد. از جمله ویژگی‌های تحقیق در حوزه علوم اجتماعی که به آن بعد علمی می‌دهد موضوع روش‌شناسی است، این تحقیق با روش پیمایشی انجام شد. در این روش تعدادی از افراد جامعه به عنوان نمونه آماری با روش‌های نمونه‌گیری به صورتی که معرف جامعه باشد انتخاب می‌شود و اطلاعات لازم از میان نمونه با روش‌های مختلفی گردآوری می‌شود. در این تحقیق از ابزار پرسشنامه همراه با تکنیک مصاحبه حضوری اطلاعات گردآوری شده است و با کمک نرم‌افزار SPSS اطلاعات گردآوری شده پردازش، تجزیه و تحلیل شد و از آمارهای توصیفی و استنباطی استفاده شد.

در این تحقیق بعد از کلیات تحقیق در حد امکان پیشینه تحقیق بررسی و هم‌چنین کارهای قبلی که در این حوزه و مرتبط با این موضوع انجام شده بود، بررسی شد. در بخش چارچوب نظری به نظریه‌های یادگیری اجتماعی بندورا، استفاده و خشنودی، جامعه اطلاعاتی و جامعه شبکه‌ای پرداخته شد و در ادامه به تاریخچه فضای مجازی، شبکه‌های اجتماعی و تلگرام، تعریف شبکه‌های اجتماعی و تلگرام، امنیت اطلاعات در تلگرام، امکانات تلگرام، علت رشد تلگرام، ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی، اهداف و کارکردهای شبکه‌های اجتماعی، آثار منفی و مثبت، دلایل محبوبیت تلگرام، مزایا و معایب تلگرام، و آمار کاربران تلگرام در ایران پرداخته شد. در ادامه تحقیق یافته‌ها و نتایج تحقیق در قالب نمودارهای و جداول توصیف و بررسی شد و نقش تلگرام در نوجوانان دبیرستانی مناطق ۱ و

۱۸ تهران مقایسه شد و نتایج آن ذکر شد و در فصل آخر هم به مورد این موارد بحث و نتیجه‌گیری شد. تحقیقی که در زمینه شبکه‌های اجتماعی وجود دارد در خصوص تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر جوانان است. در این زمینه تاثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی در جوانان به نظر می‌رسد که بیشترین تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر نسل ایکس یا متولدین دهه ۹۰ به بعد می‌باشد که از زمانی که پا بر عرصه هستی نهاده اند، دنیا را بصورت کامپیوتری دیده اند و به همین جهت این گروه را نسل شبکه ای نامگذاری کرده اند.

تاثیری که اینترنت بطور عام و شبکه‌های اجتماعی بصورت خاص می‌تواند بر روی این نسل‌ها بگذارد می‌تواند آن باشد که این ذهنیت را در آن‌ها بوجود آورد تا جامعه را از منظر مانیتور خود و کنش متقابل اجتماعی را از پشت پنجره ای از کلمات انجام دهد.

نتیجه تحقیق شبکه‌های اجتماعی اینترنتی و سبک زندگی نوجوانان: نظر به آنچه گفته شد ایجاد شبکه‌های اجتماعی اینترنتی متناسب با قوانین اسلامی می‌تواند یکی از راهکارهای گسترش سبک زندگی اسلامی در میان جوانان تلقی شود. هریک از جوامع مجازی در بدو عضوپذیری، فرمی را در اختیار کاربر قرار می‌دهند تا قوانین آن شبکه را بپذیرد و در صورت بی‌توجهی به این قوانین، آمادگی حذف مطالب خلاف قوانین و حتی گاهی حذف عضو متخلف را داشته باشد.

البته توجه به اجرای قوانین اسلامی و حذف اعضای متخلف بهترین راهکار ترویج فرهنگ بومی نیست، زیرا اعمال فشارهای بی جا می‌تواند سبب مهاجرت کاربران شبکه‌های اینترنتی داخلی به شبکه‌های اجتماعی خارجی شود. راهکار بهتر آن است که عزمی برای حضور جوانان در شبکه‌های اجتماعی اینترنتی از طریق اطلاع‌رسانی مناسب و توجیه به اعضای تشکل‌های خود جوش مردمی برای عضویت در این شبکه‌ها ایجاد شود. در این حالت است که می‌توان انتظار داشت ارزش‌های فرهنگی و سیاسی حاکم بر نظام جمهوری اسلامی ایران بر سایر اعضاء بویژه نوجوانان منتقل شود.

بحران هویت می‌شود و بر خلاف حرکات معقول اجتماع گام بر می‌دارد. این اصل تا حدی برقرار است که در جامعه جوانان به دنبال ارضای نیازهای خود هستند و سرگرمی و تفریح یکی از این راه‌ها است. معمولاً بزرگسالان وقتی از اینترنت استفاده می‌کنند برای کارهای اداری و مفید و انجام دادن بعضی از کارهای شخصی است، ولی همین وسیله مفید که زندگی را آسان می‌نماید برای عده ای از مردم به خصوص قشر جوان تبدیل به یک سرگرمی شده و البته سایت‌های ایجاد شده به این معضل دامن زده است، گاهی به افرادی برمی‌خوریم که تنها سرگرمی آنها کار با این وسیله است. همانطور که گفته شد مهم‌ترین خصوصیت اینترنت آزادی انتشار اطلاعات است و این در تناقض با سیاست محدود سازی قرار دارد.

نتیجه تحقیق نقش و تاثیر اینترنت در رفتار اجتماعی نوجوانان و جوانان: یکی از مسائل روز اجتماعی اینترنت است. پیشرفت جوامع هم‌چنان ادامه دارد که شامل ارتباطات نیز می‌شود و این وسیله این امر را آسانتر کرده و بسیاری از مشکلات را حل نموده است، ولی همه وسایل خوب هر چند جنبه‌های مثبت زیادی داشته باشند باز هم از جنبه‌های منفی مبرا نیستند و متأسفانه گاهی دردسرآور هم می‌شوند و به جای خدمت رسانی عاملی برای پدید آوردن مشکلاتی در زندگی می‌باشند. اینترنت هم یکی از وسایلی است که ارزش‌های بسیاری دارد، ولی متأسفانه اکنون بعضی از جوانان ما را به سقوط کشانده است. ما آگاهییم که در این سن گاهی ضریب خطا بالا می‌رود، شاید کودکی مرتکب اشتباهی شود و به راحتی قابل جبران باشد، ولی اشتباه در این سن گاهی به قیمت فنا شدن یک زندگی است. البته اگر نیمی از شخصیت شکل گرفته و موافق با هنجارها و ارزش‌های جامعه نباشد، فرد در جوانی دچار

جدول ۱ - تحلیل واریانس مقایسه مدت عضویت در تلگرام و میزان استفاده از آن در دو گروه نوجوانان منطقه ۱ و ۱۸ شهر

تهران

متغیرها	شاخص‌های آماری	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معناداری	اندازه اثر	توان آزمون
مدت عضویت در تلگرام	عضویت گروهی	۷۸/۰۳	۱	۷۸/۰۳	۱/۴۳	۰/۲۳	۰/۰۰۵	۰/۲۲
	خطا	۱۶۲۱۳/۵۰	۲۹۸	۵۴/۴۰				
	کل	۶۶۴۴۷	۳۰۰					
میزان ساعات استفاده از تلگرام	عضویت گروهی	۸/۶۷	۱	۸/۶۷	۰/۲۸	۰/۵۹	۰/۰۰۱	۰/۰۸
	خطا	۸۹۷۸/۷۰	۲۹۸	۳۰/۱۳				
	کل	۵۱۳۹۹	۳۰۰					

جدول ۲ - تحلیل واریانس مقایسه عوامل تاثیرگذار بر عضویت در تلگرام در دو گروه نوجوانان منطقه ۱ و ۱۸ شهر تهران

متغیرها	شاخص‌های آماری	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	مقدار F	سطح معناداری	اندازه اثر	توان آزمون
فعالیت در عرضه اجتماع	عضویت گروهی	۱۰۰/۹۲	۱	۱۰۰/۹۲	۷۳/۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۱۹	۱
	خطا	۴۱۱/۹۶	۲۹۸	۱/۳۸				
	کل	۴۱۴۶	۳۰۰					
رفع نیازهای روحی	عضویت گروهی	۱۷۷/۸۷	۱	۱۷۷/۸۷	۹۵/۲۶	۰/۰۰۰۱	۰/۲۴	۱
	خطا	۵۵۶/۳۸	۲۹۸	۱/۸۶				
	کل	۳۷۱۱	۳۰۰					
دسترسی به اخبار	عضویت گروهی	۱/۹۲	۱	۱/۹۲	۱/۳۱	۰/۲۵	۰/۰۰۴	۰/۲۰
	خطا	۴۳۵/۴۰	۲۹۸	۱/۴۶				
	کل	۲۰۸۰	۳۰۰					
پیدا کردن هویت جدید	عضویت گروهی	۲۸۸/۱۲	۱	۲۸۸/۱۲	۳۹۹/۰۶	۰/۰۰۰۱	۰/۵۷	۱
	خطا	۲۱۵/۱۶	۲۹۸	۰/۷۲				
	کل	۲۶۵۸	۳۰۰					

جدول ۳ - تحلیل واریانس مقایسه شکل‌گیری روابط اجتماعی در تلگرام در دو گروه نوجوانان منطقه ۱ و ۱۸ شهر تهران

متغیر	شاخص‌های آماری	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	مقدار F	سطح معناداری	اندازه اثر	توان آزمون
شکل‌گیری روابط اجتماعی در تلگرام	عضویت گروهی	۳۱۲۳/۴۱	۱	۳۱۲۳/۴۱	۱۰۲/۴۱	۰/۰۰۰۱	۰/۲۵	۱
	خطا	۹۰۸۸/۲۵	۲۹۸	۳۰/۴۹				
	کل	۱۴۹۱۷۲	۳۰۰					

فهرست منابع

- احمدی، سید احمد (۱۳۶۹). روان شناسی نوجوانان. تهران: انتشارات مشعل.
- احمدی، جمشید (۱۳۸۲). آسیب شناسی فناوری اطلاعات در خانواده.
- آذریخش، علی محمد (۱۳۸۸). رویکردی نظری بر تاثیرات شبکه‌های اجتماعی بر اشتغال در میان جوانان. تهران: انتشارات نورمگز.
- ساروخانی، باقر (۱۳۷۰). فرهنگ علوم اجتماعی. تهران: نشر کیهان.
- شهابی، محمود (۱۳۹۱). شبکه‌های اجتماعی مجازی و کاربران جوان. تهران: انتشارات نورمگز.
- شعاری نژاد، علی اکبر (۱۳۷۵). فرهنگ علوم رفتاری. تهران: نشر امیرکبیر.